

Lausunto

26.10.2022

Asia: VN/599/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

COCA-COLA FINLAND OY:N LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI
VIRVOITUSJUOMAVEROSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISEKSI

Yleistä

Lausunnon antaja katsoo, että esitysluonnoksen mukaista esitystä veromuutokseksi ei pidä viedä tällaisenaan eteenpäin. Esitetyt perustelut eivät ole riittäviä täysmehujen veron alentamiseksi ja muiden, vähemmän tai vastaavan määrän sokeria sisältävien juomien veron korottamiseksi rajusti. Luonnoksessa itsessään todetaan, että ehdotus on verotuloja alentavana valtiontaloudelle haitallinen eikä sillä ole merkittävää terveysvaikutusta. Niinpä mehujen verotus on pidettävä ennallaan eikä veromuutosta pidä viedä esitetyllä tavalla eteenpäin.

Suomessa on reilu kymmenen vuotta keskitytty vain virvoitusjuomaveron muokkaamiseen ja verotasojen korottamiseen. Vuonna 2014 käyttöön otettu porrastettu veromalli on kuitenkin ohjannut erityisesti virvoitusjuomien tarjontaa ja kulutusta sokerittomiin virvoitusjuomiin, joista muodostuu jo yli 50% alan volyymistä. Näiden rinnalle ala on rakentanut Euroopan mittakaavassa poikkeuksellisen monipuolisen ja laajan vesikategorian. Tämä juomavalikoiman muutos on merkittävä saavutus, jollaista ei löydy muista tuoteryhmistä tai useimmista muista Euroopan maista.

Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmaan on kirjattu, että selvitetään mahdollisuutta ottaa käyttöön kansantervettä edistävä vero, joka kohdistuisi esimerkiksi sokeriin. Kirjauksen käytännön toteutus tyypistyi jälleen virvoitusjuomaveron muokausehdotukseksi, joka on jo kuudes veronkorotus sitten vuoden 2011. Esityksessä todetaan, että mehujen veroale saattaa kulutuksen

kasvun myötä lisätä suomalaisten sokerinsaantia. Siten ehdotettua mallia ei voi mitenkään pitää Hallituksen kirjauksen tavoitteiden mukaisena kansanterveyttä edistävänä verona vaan yrityksenä muokata verokriteerejä siten, että virvoitusjuomilta kerätty ylimääräiset 12 miljoonaa euroa siirretään suoraan suurten mehuyhtiöiden veroalen tueksi.

Suomalaiset nauttivat yli puolet virvoitusjuomistaan jo sokerittomina. Nykyinen veromalli on siis käytännössä osoittanut, että se ohjaa teollisuutta panostamaan sokerittomiin juomiin. Tästä huolimatta suomalaisten lihominen on jatkunut, sillä sokerin saannin vähentäminen pienestä virvoitusjuomien tuoteryhmästä ei riitä pysäyttämään lihomistrendiä. Kapeneva veropohja ei myöskään enää riitä valtiontalouden kasvaviin tarpeisiin.

Euroopan komissio, IMF:n ja OECD (1) suosittelevat kaikki pistekohtaisten tuoteverojen sijaan laajempaa ainesosaan perustuvaa veroa, jolla voidaan parantaa terveysohjausta. Euroopan komissio toteaa, että toimivista juomaveroista voidaan ottaa mallia tällaisen veron kehittämiseen.

Edellä esitetyn perusteella hallituksen tulisikin jättää ehdotettu veromuutos tekemättä. Sen sijaan hallituksen tulisi ohjelmansa mukaisesti asettaa eri asiantuntijoista koostuva työryhmä arvioimaan ja kehittämään ohjausvaikutukseltaan paremmin kansantervettä edistävää veroa, joka kohdistuisi komission, IMF:n ja OECD:n suositusten mukaisesti laajapohjaisesti esimerkiksi elintarvikkeissa olevaan sokeriin.

LAUSUNNON ANTAJA HALUAA TODETA ESITYSLUONNOKSESTA TARKEMMIN SEURAAVAA:

1. WHO SUOSITTA SOKERIEEN SAANNIN RAJOITTAMISTA MYÖS TÄYSMEHUISTA. VEROTUKSEN KEVENTÄMINEN EI SITEN OLE PERUSTELTUA

Kaikkia veron piiriin kuuluvia tuotteita on verotettava samoin terveyskriteerein. Sokerina sakkaroosi on vaikutukseltaan samanlaista, oli se juomassa lisättynä tai luontaista. Ehdotus alentaa täysmehujen veroa on ristiriidassa WHO:n suositusten kanssa vähentää ruokavaliosta saatavia vapaita sokereita, joihin luetaan myös mehujen luontaiset sokerit. Siten täysmehujen veroale ei ole perusteltua.

TAUSTA:

- WHO suosittelee, että sekä elintarvikkeisiin lisättyjen että niissä luontaisesti esiintyvien vapaiden sokerien (free sugars) saanti tulisi olla alle 10 energiaprosenttia päivässä, mahdollisesti jopa alle viisi energiaprosenttia. Suositus ei koske siis vain lisättyä sokeria, kuten esitysluonnoksessa perustellaan alemmaa verotaso. (2)
- Veroehdotus on kaikinensa ongelmallinen, sillä siinä sovelletaan toisiin juomiin fiskaalisia perusteita (täysmehut, vedet) ja toisiin sokeripitoisuuteen perustuvia terveydellisiä perusteita (EU:n sokerittomuuden kriteerit täyttävät enintään 0,5g/100ml sokeria sisältävät juomat, vähäsokeriset juomat, sokerimakeutetut juomat).
- Verotasot on määritelty fiskaalisin perustein, millä pyritään turvaamaan nykyisen tasoiset verotuotot tilanteessa, jossa veropohjaa halutaan kaventaa entisestään.

WHO:n osoittamat vapaat sokerit ovat monosakkarideja (glukoosi, fruktoosi) ja disakkarideja (sakkaroosi/pöytä-sokeri), joita joko elintarvikkeen valmistaja tai kotikokki lisäävät ruokiin ja juomiin, sekä sokereita, joita esiintyy luonnostaan hedelmämehuiissa ja -mehutiivisteissä, hunajassa tai siirapeissa. WHO:n suositus ei koske tuoreiden hedelmien ja vihannesten sokereita eikä maidon luontaista sokeria.

Toisin kuin veroehdotuksessa perustellaan, WHO:n suositus rajoittaa sokerin saanti alle 10 energiaprosenttiin ei koske vain lisättyä sokeria vaan myös mehujen luontaisia sokereita. Myös Suomessa ruuankäyttöä seuraavissa tutkimuksissa lasketaan täysmehusta saatava sokeri suomalaisten saamaan kokonaissokerimäärään. Niin suomalaislapset kuin aikuiset saavat erilaisista mehuista enemmän sokeria kuin esimerkiksi virvoitusjuomista(3). Nämä sokerit ovat sekä lisättyjä että luontaisia.

Täysmehujen veron alentaminen on ristiriidassa WHO:n esittämän tavoitteen kanssa pyrkiä vähentämään sokerien saantia laajasti. Terveyden kannalta ei täysmehujen verotusta tule missään nimessä alentaa. Tätä tukee myös esitysluonnokseen kirjattu näkemys, ettei terveyden kannalta ole merkitystä, onko sokeri juomaan lisättyä tai luontaista ja että suomalaisten sokerin saanti saattaa lisääntyä, mikäli mehujen myynti kasvaa.

Ehdotusta alentaa mehujen verotusta perustellaan Irlannin veromallilla, jossa mehut ovat juomaveron ulkopuolelle. Irlannin ja Suomen juomakulutus eroaa kuitenkin toisistaan, mehujen ollessa suomalaisten suurimpia sokerilähteitä ja virvoitusjuomien pienimpiä. Siten Irlannin malli ei ole sellaisenaan kopioitavissa Suomeen.

Ehdotus on paitsi ristiriitainen myös ongelmallinen, koska juomiin ehdotetaan sovellettavan sekä fiskaalisia että sokerimäärään perustuvia veroperusteita. Sokeripitosuudeltaan samankaltaisten juomien verokohtelu on erilaista ilman hyväksyttävää perustetta.

2. APPELSIINIMEHUN VEROALE MAKSATETAAN KOTIMAISILLA VIRVOITUSJUOMILLA JA MARJAMEHUILLA

Mikäli esitysluonnoksen mukainen veromalli toteutuu, voittajia tulevat olemaan Suomen ylivoimaisesti eniten juotu täysmehu eli appelsiinitäysmehu sekä toiseksi eniten juotu omenatäysmehu (4) , joista suurin osa on valmistettu ulkomaisista raaka-aineista. Näiden vero laskee samalle tasolle kuin vesien. Sitä vastoin Suomessa valmistettujen sokerittomien virvoitusjuomien, sokerivirvoitusjuomien ja monien kotimaisten sokerilla makeutettujen marjatäysmehujen veroon tulee suuri korotus, jopa 14 senttiä/litra.

Valtaosa Suomessa myytävistä täysmehuista on valmistettu ns. eksoottisista hedelmistä. Nämä kasvatetaan ulkomailla, missä niistä valmistetaan tiivistettä ja tästä edelleen bulkki- tai premium-mehuja Suomessa. Täysmehujen kategoriassa on myös runsaasti ulkomailta tuotuja valmiita mehuja.

3. SOKERITTOMIEN JUOMIEN VERO NOUSEE PERUSTEETTA 6 SENTTIÄ/ LITRA

Ehdotuksessa on alhaisimman veron piiriin laskettu 8-12g/100ml sokeria sisältävien täysmehujen lisäksi vedet, jotka täyttävät kriteerit nollasokerisina. Sitä vastoin EU:n terveysväiteasetuksen mukaisten sokerittomien juomien vero nousee. On tärkeää, että sokerittomuus määritellään samalla tavalla kaikessa lainsäädännössä ja siten myös virvoitusjuomaverossa sokerittomuus on määriteltävä yhdenmukaisesti EU:n terveysväiteasetuksen mukaisesti. Näiden juomien verotaso ei ole perusteltua korottaa vaan sokerittomiin tulee soveltaa terveysperusteisessa mallissa aina alinta verotaso.

TAUSTA:

- Euroopan terveysväiteasetus määrittää, että sokeriton tuote voi sisältää sokeria enintään 0,5 g/ 100 ml tai 100g. Tämä on myös nykyisen virvoitusjuomaveron sokerittomuuden määritelmä.
- Ehdotuksen mukaan jatkossa enää vain tasan 0 g sokeria sisältävät tuotteet ja 8-12g/100ml sokeria sisältävät täysmehut kuuluvat alhaisemman veron piiriin (13 senttiä/litra).
- 0–2,5 g/100ml sokeria sisältävien juomien veron ehdotetaan nousevan 19 senttiin/litra.
- Siten nykyisten EU: terveysväiteasetuksen mukaan sokerittomiksi luokiteltujen, 0–0,5 g/100ml sisältävien juomien vero nousee 6 senttiä/ litra nykyisestä tasosta.

Erytisesti sokerittomissa hedelmävirvoitusjuomissa on vähäisiä määriä hedelmäraaka-aineista muodostuvaa sokeria. Myös joissain vesissä käytetään mehuainesosia juoman makuaineena, mistä

juomaan muodostuu hieman sokeria. Molemmissa juomissa sokerin määrä jää EU:n määrittelemän sokerittomuuden ylärajan alapuolelle.

Nykyisten EU:n sokerittomuuden kriteerit täyttävien juomien veron ehdotetaan nousevan huomattavasti, mikä ei tue pyrkimyksiä edistää vähäsokeritonta elämäntapaa. Vastaavia huimia korotuksia on aiemmin tehty vain sokerijuomille. Suomalaisessa valmisteverossa esitetty poikkeava tulkinta sokerittomuudelle on omiaan aiheuttamaan hämmennystä juomien maahantuonnissa; EU:n sokerittomuuden kriteerit täyttäviin juomiin kohdistuu Suomessa korotettu vero, mutta näitä juomia saa myydä ja markkinoida sokerittomina.

4. ESITYSLUONNOKSEN MUKAISILLE MIELIVALTAISEN KORKEILLE VEROTASOILLE EI OLE PERUSTEITA

Virvoitusjuomille esitetyt verotasot ovat kauttaaltaan perusteettoman korkeita, jopa kaksi kertaa korkeampia kuin muissa Euroopan maissa ohjausvaikutukseltaan hyvinä pidetyissä juomaveroissa.

Veronkorotuksen motiivina voidaan ainoastaan nähdä pyrkimys turvata nykyiset verotuotot, kun veropohja kapenee. Pieneen tuoteryhmään sokeripitoisuuden perusteella kohdistuva poikkeuksellisen korkea vero ei ole perusteltu, kun muut kulutukseltaan merkittävät sokeripitoiset tuotteet on vapautettu verosta.

TAUSTA:

- Sokerijuomiin kohdistuva korotus on toteutuessaan jo kuudes korotus vuodesta 2011
- Ehdotuksessa sokerijuomien verotaso on 10 kertaa korkeampi kuin vuonna 2011
- Sokerittomien juomien verotaso on reilu 3 kertaa (13 senttiä) tai neljä kertaa (19 senttiä) korkeampi kuin vuonna 2011
- Suomeen ehdotettu verotaso on 2 kertaa korkeampi kuin Englannissa. Brittien korkein verotaso on 28 senttiä/litra (juoma, joissa yli 8 g sokeria, 24pence/liter). Tästä huolimatta Englannin veromallin on raportoitu toimivan ja ohjaavan onnistuneiden veroporrastusten ansiosta teollisuutta vähentämään sokeria juomista.
- Suomen vero tulisi olemaan myös kaksi kertaa korkeampi kuin osittaisena esikuvana ollut Irlannin malli, jossa yli 8 g sokeria/ 100 ml sisältävistä juomista pitää maksaa 24 senttiä / litra.
- Sokeristen elintarvikkeiden valmisteveropohjaa on Suomessa kavennettu poistamalla makeisvero ja virvoitusjuomien vastuuta verotuottojen kartuttamisesta on lisätty. Juomien sisältämästä sokerista pitää maksaa kolme kertaa enemmän veroa kuin makeisten sokerista piti maksaa ennen makeisveron lopettamista. Tämä ei ole mitenkään perusteltavissa.

- Veropohjaa kavennettiin edelleen vuonna 2020 nostamalla pientuottajarajaa 20 000 litralla 70 000 litraan. Täten kukin pientuottaja saattaa käyttää vuodessa keskimäärin 2000 kiloa enemmän sokeria ilman veroseuraamuksia.
- Nyt ehdotetaan veropohjan kaventamista edelleen alentamalla täysmehujen verotaso samalle tasolle kuin sokerittomilla vesillä on jatkossa. Menetettyjä verotuloja yritetään paikata korottamalla sekä sokerittomien ja sokerivirvoitusjuomien ja sokeroitujen mehujen verotasoja.

Sokeria sisältäviin juomiin kohdistuvaa kiristyvää veroa perustellaan sokerin terveyshaitoilla. Veroesityksessä kuitenkin todetaan, että virvoitusjuomien runsaan käytön vaikutukset ovat vastaavia kuin myös mehujen runsaan käytön vaikutukset; liiallisen sokerin saannin katsotaan lisäävän lihavuuden riskiä ja tyyppin 2 diabetesta. Siksi täysmehujen veron alentaminen ei ole perusteltua.

Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen EFSA listasi sokerin saantia tarkastelevassa arviossaan makeiset, kakut, jälkiruuat, makeat juomat kuten sokerivirvoitusjuomat ja mehut, makeutetut maitojuomat, pirtelöt ja jogurtit merkittäviksi lisättyjen ja vapaiden sokerien lähteiksi. (5) Tämän perusteella sokerin saannin vähentämiseksi veropohjaa tulisi laajentaa eikä kohdistaa vain yhteen kapeaan tuoteryhmään.

Kapeaan tuoteryhmään jo reilu kymmenen vuotta kohdistunut säännöllisesti kiristynyt veropaine on kohtuuton eikä missään suhteessa virvoitusjuomien haittoihin. On kiistatonta, ettei suomalaisten lihominen johdu vain virvoitusjuomista saatavasta sokerista, kun yli 90 % suomalaisten nauttimasta sokerista tulee muista elintarvikkeista kuin virvoitusjuomista. Pelkästään virvoitusjuomiin ja sen sisältämään sokeriin kohdistuvaa terveysperusteista verotusta voidaankin pitää syrjivänä. Erittymisen ongelmallista on, kun sokeria sisältävien mehujen veroa alennetaan. Myös fiskaalisena verona ehdotettu poikkeuksellisen korkean verotaso herättää kysymyksiä veron oikeudenmukaisuudesta ja tasapuolisuudesta.

Virvoitusjuomat ovat Suomessa ainoa elintarvikekategoria, jossa teollisuus on onnistunut vähentämään kuluttajien tuotteissa nauttiman sokerin määrää ja kasvattamaan sokerittomien tuotteiden myyntiä. Tähän on päästy panostamalla vähäsokeristen tuotteiden kehitykseen ja tuotteiden uudelleenmuotoiluun, panostamalla sokerittomien juomien markkinointiin ja pienten annospakkausten saatavuuden parantamiseen. Vastaavaa kehitystä ei ole nähtävissä missään muussa tuoteryhmässä. Silti mihinkään muuhun sokeria sisältävään tai muuhunkaan päivittäiselintarvikkeeseen ei kohdisteta vastaavaa veroa terveysperustein tai edes fiskaalisiin perusteisiin. Virvoitusjuomien verotusta kuitenkin perustellaan sekä fiskaalisilla että terveydellisillä perusteilla.

5. SUOMESSA ON KYMMENEN VUOTTA KESKITYTTY MUOKKAAMAAN VAIN VIRVOITUSJUOMAVEROA. TÄMÄ ON VASTOIN KOMISSION, OECD:n JA IMF:n SUOSITUKSIA

Pelkästään virvoitusjuomiin ja niiden sisältämään sokeriin keskittyvää kapeapohjaista verotusta ei pidetä järkevänä tai riittävän vaikuttavana. Euroopan komissio, OECD ja IMF (6) kaikki suosittelevat ainesosaperusteista ja laajapohjaista verotusta yksittäisiin tuotteisiin kohdistettujen verojen sijaan.

Viimeiset kymmenen vuotta valmisteverotuksen kehittämisen huomio on ollut virvoitusjuomien sokerissa. Veroa on kehitetty lähinnä fiskaalisista lähtökohdista. Vuonna 2014 käyttöön otettu kaksiporaisella verolla on lisäksi haluttu ohjata teollisuutta vähentämään sokeria tuotteistaan. Malli muistuttaa Englannin kehuttua ja ohjausvaikutukseltaan erittäin toimivaksi todettua kolmiportaista veromallia. Suomen malli on kuitenkin sekä fiskaaliselta ja terveysohjausvaikutukseltaan brittimallia ankarampi ja rankaisee virvoitusjuomien ja vesien juomista oli niissä vähän tai ei lainkaan sokeria.

Makeisten ja jäätelön veron poistaminen on kaventanut sokeripitoisten tuotteiden veropohjaa ja täysmehujen mahdollinen veroale tulisi kaventamaan sitä vielä entisestään. Verolle asetettuja fiskaalisia tai terveydellisiä vaikutuksia on vaikea saavuttaa. Yli 90 % suomalaisten nauttimasta sokerista on tuotteissa, jotka ovat vapaita verosta. Samalla vain 3–6 prosenttiin suomalaisten nauttimasta sokerista on kohdistettu kasvava verorasite fiskaalisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Euroopan komissio julkaisi kesällä kartoituksen elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien hintapolitiikasta ja verotuksellisista toimenpiteistä. (7) Komissio toteaa, että toteutettuja, onnistuneita juomaveromalleja hyödyntäen voidaan laajemmilla, tiettyyn ravintoaineeseen kohdistuvilla veroilla parantaa terveysohjausta. Komission mukaan virvoitusjuomat edustavat absoluuttisesti vain pientä osaa kotitalouksien elintarvikehankinnoista. Siksi pelkästään virvoitusjuomiin kohdistuvan veron vaikutus ravintoaineiden saantiin ja terveyteen on onnistuneimmillaankin pieni.

Komissio toteaa, että muunkin tyyppiset elintarvikkeet ja ravintoaineet tulisi sisällyttää verotuksen piiriin. Pelkästään virvoitusjuomiin kohdistuva vero on yksinkertaistettu ja yksiulotteinen lähestymistapa, joka ei ota riittävästi huomioon muiden elintarvikeryhmien ja ravintoaineiden vaikutusta lihavuuteen. Komissio tukee ravintoaineisiin kuten sokeriin kohdistuvaa verotusta sen sijaan, että vero kohdistettaisiin johonkin tiettyyn elintarvikeluokkaan.

Laajapohjaisempaa ainesosa/terveysperusteista verotusta tukevat myös IMF ja OECD. Laajapohjainen vero nähdään kapeaa tuoteveroa tehokkaampana; se kohdistuu paremmin terveyshaittoihin, kun yksittäisten elintarvikkeiden sijaan verotetaan esim. sokerin määrää elintarvikkeissa.

Myös WHO listaa elintarvikkeiden laajapohjaisen verotuksen yhdeksi keinoksi, jota tulisi käyttää lihavuusepidemian pysäyttämiseksi. (8)

Verotukselle on oltava objektiiviset, järkevät ja olennaiset perusteet. Valmisteveron on oltava tasapuolinen niin fiskaalisten kuin myös terveysperusteiden osalta. Terveysperusteinen valmistevero ei voi kohdistua vain yhteen tuoteryhmään vaan se pitää kohdistaa laajemmin tuotteisiin, joissa on käytetty samoja ei-toivottuja energiaravintoaineita.

6. VIRVOITUSJUOMIEN SOKERILLA ON KUVITELTUA PIENEMPI ROOLI SUOMALAISTEN RAVITSEMUKSESSA. YHTEEN TUOTERYHMÄÄN KOHDISTETULLE ANKARALLE PISTEVEROLLE EI OLE PERUSTEITA.

Suomalaisten sokerinsaantia tarkastelevat tutkimukset eivät tue näkemystä, että vain virvoitusjuomilla olisi merkittävä vaikutus suomalaisten sokerinsaantiin. Sokerinlähteinä virvoitusjuomat ovat naisilla vasta kymmenenneksi suurin ja miehillä kuudenneksi suurin sokerinlähde. Virvoitusjuomia suurempia sokerilähteitä ovat mehut- ja mehujuomat, makeiset ja suklaa, sokeroidut maitotuotteet, makeat leivonnaiset, taloussokeri ja naisilla jopa hillot ja jäätelö. Ankaran veron kohdistaminen terveysperusteisesti vain virvoitusjuomiin on epäoikeudenmukaista ja syrjivää.

Luonnoksessa todetaan, että ”virvoitusjuomia verotettiin vuonna 2021 noin 930 miljoonaa litraa”. On kuitenkin syytä muistaa, että virvoitusjuomavero on juomavero, eli lukuun on laskettu muut verolliset juomat kuten mm. mehut niiden sokeripitoisuuden mukaisesti. Koska täysmehuissa ja mehukategoriassa yleensä ei ole tapahtunut ratkaisevaa sokerin vähenemistä, painottuu sokeripitoisten juomien osuus juomien verotettavissa kokonaislitroissa.

Hiilihapollisissa virvoitusjuomissa siirtymä niin sokerittomien juomien kulutukseen kuin tarjontaan on kiihtynyt viime vuosina. Virvoitusjuoma- ja panimoliiton tilastoista (9) näkee, että:

- Virvoitusjuomien kokonaisvolyymi oli vuonna 2021 yhteensä 300 miljoonaa litraa
- Vuodesta 2010 sokerivirvoitusjuomien kulutus on vähentynyt 172 miljoonasta litrasta 148 miljoonaan litraan, eli 14 %.
- Sokerittomien virvoitusjuomien kulutus on lähes kaksinkertaistunut vuodesta 2016, 84 miljoonasta litrasta 152 miljoonaan litraan.
- Virvoitusjuomateollisuuden vesien myynti on kasvanut vuodesta 2016 73 miljoonasta litrasta 112 miljoonaan litraan.
- Panimoliiton tilastojen mukaan sokerittomien virvoitusjuomien myynti on sokerivirvoitusjuomien myyntiä suurempaa.

Myös esitysluonnoksessa todetaan, että erityisesti virvoitusjuomien 2202 tullitariffiryhmästä löytyy merkittävästi juomia, joiden sokeripitoisuus on matalampi kuin sokeria sisältävien juomien keskimääräinen 8- 10 g/100ml. Tämä kertoo siitä, että virvoitusjuomateollisuus on edennyt pitkälle juomavalikoimansa keventämisessä. Esimerkiksi Sinebrychoffin ja Coca-Colan yhteisen noin 30 juoman valikoimasta 27 on sokerittomia tai vähäsokerisia ja sen lisäksi kahdesta juomasta on vähennetty sokeria -30%.

Suomen virvoitusjuomaveromalli on motivoinut ja ohjannut teollisuutta vähentämään sokeria: 20 sentin ero sokerittomien ja sokerijuomien verossa on merkittävä kaupallinen haaste sokerijuomille. Jo nykyisellään vero siis ohjaa virvoitusjuomayhtiöiden toimintaa ja tarjontaa vähäsokerisempaan suuntaan, jotta yhtiöt voivat ylläpitää toimintansa kannattavana.

Virvoitusjuomien vähäinen rooli suomalaisten sokerin saannissa näkyi jo vuoden 2017 Finravinto tutkimuksessa. Kuten esitysluonnoksessakin todetaan, kaikkien juomien, mukaan lukien mehut, mehujuomat, merkitys suomalaisten sokerin saantiin oli merkittävä. Finravinto-tutkimuksen tarkempi analysointi kuitenkin paljastaa, että jo viisi vuotta sitten

virvoitusjuomien sokerilla on ollut kuviteltua pienempi rooli suomalaisten ravitsemuksessa. Viime vuosina juomateollisuus on edelleen onnistunut ohjaamaan kulutusta vähäsokerisempiin juomiin.

Finravinto 2017 tutkimuksen liitetiedoissa voi tarkemmin tutustua erilaisten juomien vaikutukseen eri väestöryhmien sokerin (luontaisen ja lisätyn sakkaroosin) saantiin.

- Miesten sokerista (sakkaroosi) 25 % tulee juomista. Tästä mehujuomien osuus on 12 %, virvoitusjuomien osuus on 6 %, täysmehujen 4 %.
- Naisten sokerista juomista tulee 17 %. Tästä mehujuomien osuus on 8 %, täysmehujen 4 % ja virvoitusjuomien 3 %.
- Pienten lasten kohdalla mehujuomat ovat suurin sokerilähde. Virvoitusjuomia ei raportoida kulutettavan.
- Alakouluikäisten osalta raportoidaan vain sitä, kuinka usein virvoitusjuomia juodaan eikä eritellä sokerijuomien tai sokerittomien juomien kulutusmääriä.

7. VIRVOITUSJUOMAVEROMALLIN MUUTTAMINEN JA VEROPOHJAN KAVENTAMINEN EI TUO MITÄÄN LISÄARVOA NYKYISEEN MALLIIN VERRATTUNA

Virvoitusjuomaveromallin muutos vaikuttaa kikkailulta, jossa eri juomien verotasoa nostetaan tai lasketaan perusteettomasti samalla, kun yritetään optimoida verotuotot. Myös kuuden uuden verotason esitteleminen vaikuttaa raskaalta ratkaisulta, kun muualla on saatu kulutusta ohjattua kevyempään suuntaan kolmella ja Suomessakin todistettavasti kahdella verotasolla. Uusi malli lisää hallinnollisia kustannuksia ilman hyötyä; se lisää suomalaisten sokerinsaantia mehuista ja pienentää verotuottoja.

Terveysnäkökulmasta nykyinen veromalli on osoittautunut toimivaksi ohjaten teollisuutta vähentämään sokeria. Vastaaviin eurooppalaisiin veroihin verrattuna Suomen verotasot ovat korkeita. Siten myös eurooppalaisittain pienen tuotekategorian verotuotto on korkea MEUR +200 verrattuna esimerkiksi Irlannin MEUR +30.

Suomessa vain virvoitusjuomiin kohdistuvan veron vaikuttavuus suomalaisten kokonaisokerinsaantiin on kuitenkin rajallinen, sillä suurin osa suomalaisten sokerista nautitaan tämän veron ulkopuolisista tuotteista. Myös tuotto-odotusten suhteen veron mahdollisuudet ovat rajalliset, sillä sokerijuomien vero on eurooppalaisittain jo nyt korkea ja siirtänyt tuotekehitystä ja myyntiä alhaisemman verotuoton juomiin. Teollisuuden onnistuminen juomavalikoiman muuttamisessa vähäsokerisemmaksi ei voi johtaa veronkorotuksiin, joilla pyritään turvaamaan tavoiteltua muutosta edeltänyt veron tuottotaso.

Edellä esitetyn perusteella katsomme, että esitysluonnoksen mukaista esitystä veromuutokseksi ei pidä viedä sellaisenaan eteenpäin vaan virvoitusjuomien valmisteverotusta tulee toistaiseksi jatkaa nykyisellä mallilla. Aiemmin esitetyn perusteella hallitusohjelmaan tehty alkuperäinen kirjaus sokeriin kohdistuvan laajapohjaisen veron kehittäminen on ainoa mahdollisuus tuotto- ja terveysohjausvaikutusten saavuttamiseksi.

Hallituksen tulisikin ohjelmansa mukaisesti asettaa asiantuntijoista koostuva työryhmä arvioimaan ja kehittämään nykyistä valmisteverojärjestelmää siten, että jo yli 10 vuotta eri hallitusten agendalla ollut sokeriin kohdistuva ja kansanterveyttä edistävän sokeriveron kehitystyö saataisiin käyntiin.

Kunnioittavasti,

Keravalla 26. päivänä lokakuuta 2022

Théa Natri

Yhteiskuntasuhteet, viestintä ja vastuullisuuspäällikkö

Coca-Cola Finland Oy

Viitteet:

- (1) IMF Country Report No 20/305 Nov. 2020. Technical assistance Report – Tax Report of Tax Expenditures and Corrective Taxes, Chile.
- (2) WHO calls on countries to reduce sugars intake among adults and children
- (3) Finravinto2017
- (4) Global Data: Finland Market Data; Segment Insights 2015-2021, Food and Non-Alcoholic Beverages
- (5) EFSA Scientific Opinion 2021 on a tolerable upper intake level for dietary sugars
- (6) IMF Country Report No 20/305 Nov. 2020. Technical assistance Report – Tax Report of Tax Expenditures and Corrective Taxes, Chile.
- (7) <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e9ec2659-063e-11ed-acce-01aa75ed71a1ropa.eu>
- (8) WHO European Regional Obesity Report 2022
- (9) Kotimaanmyynti 1990-2021.xlsx (panimoliitto.fi)

Natri Théa
Coca-Cola Finland Oy